

від 26.04.2002 року № 1. Вісник Верховного Суду
України, № 3. Київ, 2002. С. 1

**Карпенко Владислав Олександрович,
Недойнов Кирило Володимирович,**
курсанти 2 курсу
факультету підготовки фахівців
для підрозділів стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРАВОВИЙ СТАТУС ТА ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛУ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ В УКРАЇНІ

На сьогодні, чинне законодавство не наголошує на існування в структурі Національної поліції України спеціалізованих підрозділів у сфері ювенальної превенції. Натомість у керівних принципах Комітету міністрів Ради Європи щодо правосуддя, дружнього до дітей одним з його елементів є так звана міждисциплінарна підготовка усіх фахівців, які працюють з дітьми і для дітей. Саме підрозділи ювенальної превенції в рамках своєї діяльності і працюють з неповнолітніми особами.

Одним з найдієвіших методів боротьби зі злочинами, які вчиняються неповнолітніми особами є профілактична робота з такими особами, тобто бесіда. Хотілось би зауважити, що робота ювенальної превенції — це не тільки бесіда з неповнолітніми, але й також цей підрозділ уповноважений на фіксацію правопорушень з боку неповнолітніх осіб.

Перш за все, хотілося б наголосити, що необхідність формування такого підрозділу була обумовлена низкою факторів, серед яких:

1. специфіка служби;
2. обсяг повноважень;

3. особливість форм та методів роботи;
4. характер взаємодії з іншими суб'єктами адміністративно-правового захисту прав дитини;
5. особливий правовий статус самого суб'єкта щодо якого можуть застосовуватися заходи впливу тощо.

Таким чином, поліцейському ювенальній превенції доволі часто доводиться проявляти свої професійні навички не тільки як правоохоронця, а ще й як педагога, психолога та просто друга, головна мета якого — допомогти та зарадити дитині в певній життєвій ситуації, що склалася.

Взагалі, кожен підрозділ Національної поліції України має специфічні функції. Функція ж підрозділу ювенальній превенції — робота, щодо попередження, профілактики злочинів, які скоюють неповнолітні. Тому можна побачити, що цей підрозділ є дуже важливим в повсякденні, так як на даний час спостерігається тенденція омолодження злочинності. Це виникає, насамперед, через вплив того ж телебачення та інтернету. Яскравим прикладом такого впливу на молодь є соціальні мережі. Спілкування через мережі інтернет є невід'ємною частиною життя будь-кого з нас, адже в даний час майже кожен має сторінку в тій чи іншій соціальній мережі. Як ми бачимо на практиці, не завжди дані соціальні мережі використовуються доцільно, тому можна навести ряд злочинів, що через них скоюються:

- продаж наркотичних, психотропних речовин (ст. 307 КК України);
- вербування неповнолітнього у злочинні дії (ст. 304 КК України);
- торгівля людьми (ст. 149 КК України);
- втягнення особи в заняття проституцією (ст. 303 КК України) [1].

Особи ж, що займаються даними злочинами через мережу Інтернет шукають для себе жертв саме серед неповнолітніх, адже на неповнолітнього легше вплинути,

тому тут і відкривається уся важливість підрозділу ювенальної превенції.

Для того щоб попередити такі види кримінальних правопорушень і було створено такий підрозділ. Змістовна робота даного підрозділу проводиться також і з особами, які є потерпілими від домашнього насилля чи ряду інших кримінальних правопорушень. Окрім цього, для спілкування з неповнолітніми свідками та потерпілими було створено “Зелену кімнату”, котра призначена для роботи з дітьми, які постраждали внаслідок злочину чи стали свідками насильства, експлуатації або інших злочинів [2, с. 21]. Основною метою проведення опитування в таких кімнатах є — запобігання повторній травматизації психіки дитини в ході слідчих та процесуальних дій за допомогою спеціальних методик та створення комфортної атмосфери для кожної дитини з урахуванням її вікових та психологічних особливостей.

Діяльність підрозділу ювенальної превенції також не стоїть на місці і стрімко розвивається. Цікавим нововведенням стало впровадження у 2018-2019 навчальному році проекту, що передбачає залучення курсантів до навчання дітей разом зі спеціально уповноваженими підрозділами поліцейських. Проведення даних зустрічей передбачає подальше обговорення та пошук ймовірних шляхів вирішення проблем, які існують в дитячому середовищі. Окрім цього, обговорюються питання про те, як поводитися на вулиці в тій чи іншій ситуації, питання дорожнього руху та ази безпечного поведження в побуті. Співробітники органів Національної поліції, в свою ж чергу, проводять з курсантами тренінги щодо поведження з дітьми [3].

Підрозділи поліції у взаємодії зі спеціалістами управлінь (відділів) у справах сім'ї, молоді та спорту, служби у справах дітей міських рад, зокрема, забезпечують виконання цілого ряду й інших, не менш важливих пілотних проектів. Ними є: «Зупинка під

назвою життя», «Стоп жорстокому поводженню з дітьми та запобігання торгівлі людьми», «Насилля в сім'ї – актуальна проблема сучасного суспільства», «Торгівля людьми в сучасному світі», «Вчимося протидіяти насиллю» та інші [2, с. 42–43].

Отже, як ми можемо бачити, на даний час підрозділ ювенальної превенції є дуже важливим в системі Національної поліції, так як сьогоденний злочинний світ омолоджується, тому протидія і попередження злочинності лягає на плечі даного підрозділу. Таким чином, робота з неповнолітніми — є важливою складовою частиною роботи поліції в Україні, що дасть змогу попередити та знизити ризики виникнення злочинних контингентів серед молодого населення.

Література:

1. Кримінальний кодекс України : закон України від 05.04.2001 № 2341-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25–26. Ст. 131.

2. Методичні рекомендації щодо опитування дітей, що стали свідками та/або жертвами насильства, а також вчинили насильство : метод. посіб. / авт.-упоряд.: Д. Пурас, О. Калашник, О. Кочемировська, Т. Цюман ; за заг. ред. Т. Цюман. Київ : ФОП КЛИМЕНКО, 2015. 114 с.

3. Святенко Т. Український поліцейський повинен бути захисником дитини // 112.ua : веб-портал . URL: <https://ua.112.ua/interview/naibilshe-zlochyniv-shchododitei-skoiiuiut-koly-vony-idut-v-shkolu -461682.html>.

4. Литвин В. В. Поліція на допомогу дітям: пілотні проекти // Захист прав людини в контексті реформування підрозділів превентивної діяльності Національної поліції : зб. матеріалів круглого столу (м. Київ, 1 черв. 2017 року) / МВС України, Нац. акад. внутр. справ. Київ, 2017. С. 41–45.